

[A. C. Normann.]

hed for NATOs øverstkommanderende i Europa, men stadig underkastet USAs kontrol.

Når udenrigsminister Lange over for den stærke norske uvilje mod tysk atomoprustning i den store debat i stortinget forleden fremhævede, at godkendelsen af Tysklands optagelse i NATO i 1954 forudsatte, at Vesttyskland i den henseende skulle have ligestilling med andre lande, går jeg ud fra, at den danske udenrigsminister har en tilsvarende opfattelse, og at den højtærede udenrigsminister ligesom hr. Lange har det synspunkt, at det enkelte land, her altså Vesttyskland, må have ret til selv at vælge sine våben. Men denne selvbestemmelsesret kan kun forudsætte frit valg for sådanne våben, som landene selv har rådighed over, og med hensyn til atomvåbnene ligger rådighedsretten hos USA og NATO. Alene dette forhold gør det muligt for os at gøre vor mening gældende i NATOs råd, selv om der ikke bliver tale om noget veto.

Jeg konkluderer da, at vi kan og bør gå imod både atomvåben og mellemdistance-raketter her i landet og i vort nærmeste nabolag. Det er jo en ting, der bestandig er blevet understreget, at ethvert NATO-land når som helst det ønsker det, kan tage spørgsmål op i NATO, som det af en eller anden grund lægger vægt på. I øvrigt forstår jeg Vesttysklands eget standpunkt på den måde, at man ikke ønsker at stå alene med ansvaret for en vesttysk atomoprustning, selv om SHAPE, der jo er NATOs militære råd, godkender dette, men at man afæsker NATOs råd et medansvar eller i det mindste en udtalelse, der tilkendegiver de andre medlemslandes mening, herunder også Danmarks mening, om, hvorvidt Tyskland bør have våbnene; det samme gælder for mellemdistanceraketternes vedkommende.

Her er det, vi fra det radikale venstres side håber og ønsker, at Danmark ikke vil være med til at tilråde disse våben. Vi bør gå imod, ligesom England ville have gjort det, hvis arbejderpartiet havde været ved magten derovre, og sådan som også socialdemokrater og liberale kræver det, og som en meget stærk opinion i Danmark og Norge ønsker det. Jeg vil gerne ved denne lejlighed advare imod, at man undervurderer denne

opinions styrke her i landet. Den går dybt, dybt ind i alle politiske fløje, og den har en række gode grunde at bygge sin modstand på. Jeg nævner nogle af dem.

For det første: atomoprustningen gør Tyskland til NATOs europæiske magtcentrum med alt, hvad dette indebærer. For det andet: den gør Tyskland til en bastion, som USA aldrig i nogen situation turde risikere at tabe, hvad der kunne tvinge NATO-landene ind i en krig på tysk side, uanset om der var tale om en angrebskrig, som jo ellers ikke forpligtede NATO eller Danmark. For det tredje: når Tyskland er blevet NATOs militære hovedhjørnesten i Europa, vil det indtage en dominerende stilling i udenrigspolitikken. For det fjerde: det vil blive vanskeligt for ikke at sige umuligt at hindre Vesttyskland i at ile Østtyskland til hjælp, hvis dette en dag får et „ungarsk“ oprør, hvad der allerede har været to tilløb til. For det femte: det ville fremkalde tilsvarende forholdsregler i landene øst for jerntæppet. For det sjette: det ville umuliggøre en tysk genforening, det vestlige hovedkrav, som der — tror jeg — er absolut enighed om mellem alle de vestlige lande. For det syvende: hele den folkelige bevægelse i Tyskland, som endnu føler ulyst ved tanken om en tysk genmilitarisering, og som udgør Tysklands stærkeste demokratiske element, ville føle, at dens sag var blevet svigtet. For det ottende — det synes jeg også godt vi kan tage med —: de danske erfaringer med et militært domineret Tyskland kan ikke lade os ligegyldige, og for det niende, og måske i øjeblikket det væsentligste: denne militære politik er et nyt vældigt skridt i rustningskapløbet i det område, hvor spænding er farligst, og endnu før mulighederne for en forhandling om at betrede den modsatte vej er udtømt. Bagefter er jeg bange for, at vejen bliver vanskelig at betrede eller måske helt ufarbar. Det er jo også endnu uafklaret, hvilke indrømmelser Rusland vil gøre for at undgå denne plan. Hele den afspændingsmulighed, der ligger i Eden- og Rapackiplanerne om en atomfri, militært udtyndet eller endog en demilitariseret zone, ville med ét slag blive fejlet bort, og det er dog planer, som ikke alene Danmark og Norge, men som ansvarlige folk i snart alle lande har næret forhåbninger til. Jeg har her nævnt Eden-